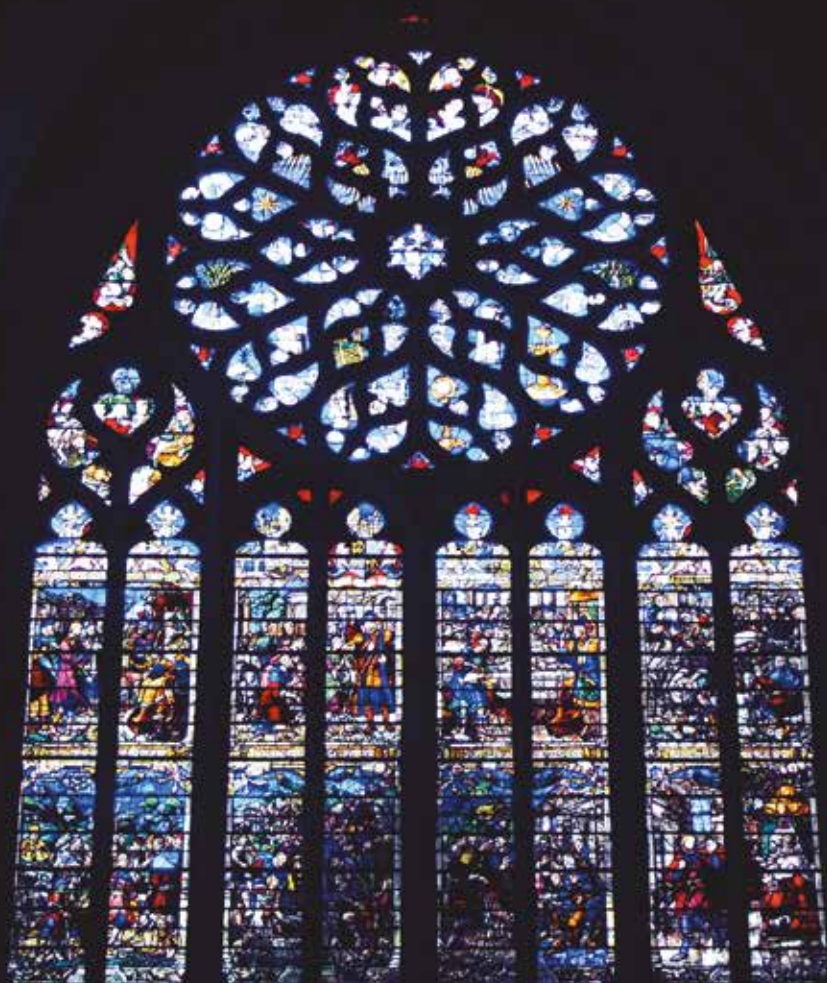

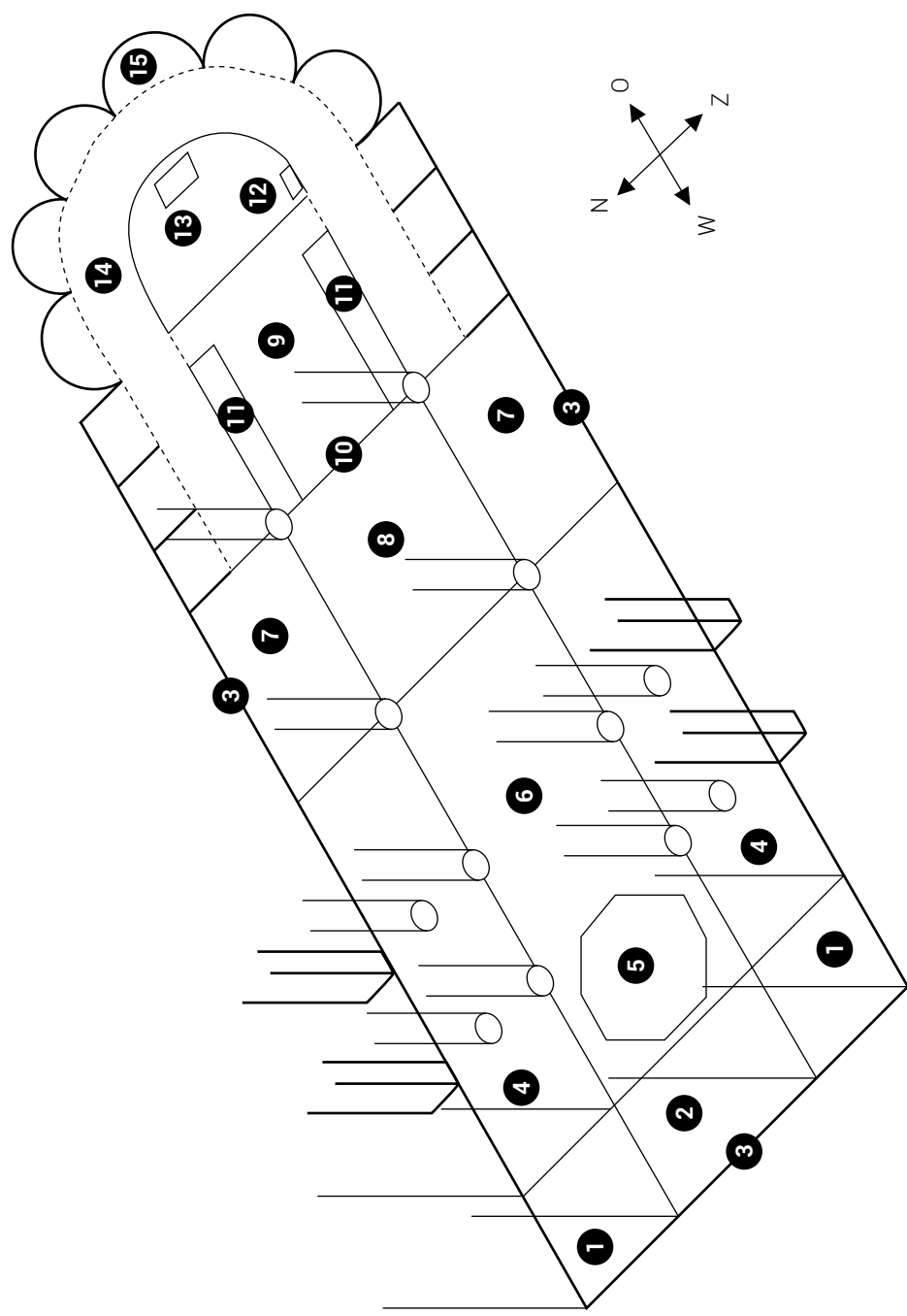
VADEMECUM

DE LATE MIDDELEEUWEN

geïllustreerd encyclopedisch woordenboek

DIG KEUR

Plattegrond gotische kerk

- 1 Toren
- 2 Narthex of Portaal
- 3 Roosvenster
- 4 Zijship/-beuk
- 5 Labyrint

1

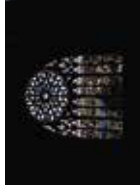
- 6 Middenschip/-beuk
- 7 Dwarsschip/-beuk
- 8 Viering
- 9 Koor
- 10 Koorhek/Doksaal

2

2

3

5

10

- 11 Koorgestoelte
- 12 Sedilia
- 13 Altaar
- 14 Deambulatorium/kooromgang
- 15 Straalkapellen

10

11

11

12

13

handwassing, boven een schaal, van de priester tijdens de mis. Reeds bij de Romeinen in gebruik en door de vroeg-christelijke kerk overgenomen. Vaak in de vorm van een dier, waarbij de staart het handvat vormt en de bek de tuit. Later werd de aquamanile vervangen door de **lavaboketel** die ook wel aquamanile werd genoemd.

Arcade

Een arcade is een serie van bogen die gedragen worden door kolommen. Als het geen bogen zijn, maar een rechte balk (zoals een architraaf), spreekt men van een **colonnade**. Een arcade kan vrij staan, zoals bij een **ambulatorium**, maar kan ook tegen of in een muur zijn verwerkt (een **blinde arcade**).

Archivolt

Een archivolt is de omlijsting van een boog (bijvoorbeeld bij de ingang van een kerk) met minstens één profiel. In de **romaanse** en **gotische** bouwkunst zijn de archivolten dikwijls van veel beeldhouwwerk voorzien.

Arkeltoeren

Een arkel of arkeneel is een erker. Een arkeltoeren is een uitgebouwde (erker)toren. Al of niet op de hoeken gebouwd, om het omringende gebied te kunnen verkennen.

Arma Christi

De arma Christi zijn de passiewerk-tuigen die horen bij het lijden van Christus. Tot deze arma Christi behoren onder andere:

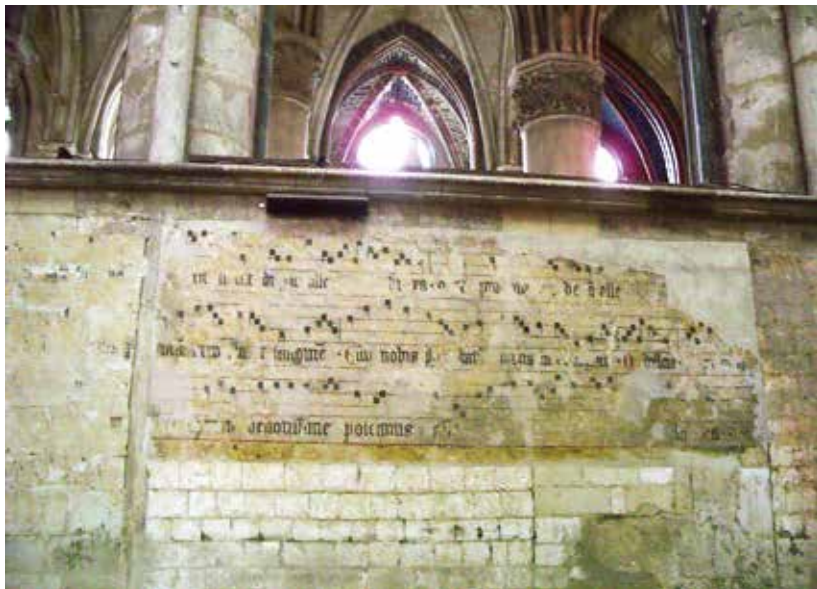
1. de geselkolom (de passiezuil)
2. de doornenkroon
3. de rietstok
4. de spijkers
5. de gesel
6. de lans, de hamer, de nijptang en het kruis

Ars moriendi

Een ars moriendi (de kunst om te sterven) is een middeleeuwse verhandeling over de begeleiding van de stervenden.

Artes liberales

De artes liberales, de zeven vrije kunsten, vormden een vroege Europese indeling van de wetenschappen. Ze vormden de basis van het onderwijs

Koorafsluiting met daarop de te zingen gezangen in de nog niet gerestaureerde basiliek van St. Quentin (FR).

Koorafsluiting

Afscheiding tussen het **koor** en de kooromgang (het **deambulatorium**). Soms een eenvoudig open hekwerk, maar dikwijls een gesloten wand, met aan de binnenzijde de rug van de **koorbanken** en aan de buitenzijde versierd met beeldhouwwerk.

Koorbank(en)

De naam van de zitplaatsen in het laagste gedeelte van het **koor** aan de noord- en zuidzijde. Soms eenvoudige stenen banken, maar dikwijls, zeker de latere banken, uitgevoerd in hout. Vaak zijn de zijkanten (de wangen)

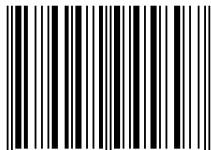
en de **misericorden** dan versierd met beeldhouwwerk.

Koorhek

VADEMECUM

Wie tijdens de vakantie een museum, een oude kerk of een bijzonder kasteel bezoekt, loopt er vroeg of laat tegenaan. Een afbeelding, een voorstelling, een titel of zomaar een benaming die u niet kent of begrijpt. Als het gaat over de late middeleeuwen (globaal tussen 1000 en 1500) kan dit overzichtelijke handboek uitkomst bieden. Er zijn ruim 500 trefwoorden en vele afbeeldingen opgenomen en op bondige wijze wordt een schat aan achtergrondinformatie gegeven. Duidelijke verwijzingen maken de zoektocht gemakkelijk. Kerken en kerkelijke kunst spelen de hoofdrol, maar ook aan de wereld eromheen is gedacht. Voor kenners en liefhebbers is dit een onmisbare gids

9 789052 945897 >